

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

Кафедра «Технології медичної діагностики та лікування. Громадське здоров'я»

Силабус

навчальної дисципліни

«Фармакологія та медична рецептура»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань :22 «Охорона здоров'я»

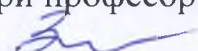
Спеціальність :223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Екстрена медицина»

Вид дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: державна

Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
«Технології медичної діагностики та
лікування. Громадське здоров'я»
Протокол №1 від «30» серпня 2021 р.
Завідувач кафедри професор, д.п.н
Заблоцька О.С.

2021

1. Загальні положення

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради прагне зберегти територію закладу місцем роботи та навчання для викладачів, співробітників і студентів, де немає будь-яких форм забороненої дискримінації та переслідувань. Якщо у вас є сумніви з приводу такої поведінки, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62) або куратора групи.

З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та студентів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та студентів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради».

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин студентами інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання студентами Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради дотримується стандартів, які сприяють повазі і людській гідності в освітньому середовищі, академічній доброчесності та професіоналізму. Сексуальні провini і насильство у відносинах в будь-якій формі суперечать місії і основним цінностям інституту, порушують політику інституту. Якщо ви, або хтось із ваших знайомих постраждав від сексуального насильства, переслідування або сексуальної експлуатації, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62).

2. Структура силабусу навчальної дисципліни

2.1. Загальна інформація про викладача

Назва дисципліни	ФАРМАКОЛОГІЯ ТА МЕДИЧНА РЕЦЕПТУРА
Викладач	Нікітченко Вікторія Миколаївна, асистент кафедри «Технології медичної діагностики та лікування. Громадське здоров'я»
Профайл викладача	https://www.zhim.org.ua/kaf_ldgz.php
Контактний телефон	0630161416
E-mail:	Vikin385@gmail.com
Сторінка дисципліни	в системі інтранет
Консультації	<i>Консультації: Середя з 14.40 до 16.00 Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (+380688763590), електронна пошта)</i>

2.2. Назва навчальної дисципліни

Фармакологія та медична рецептура

2.3. Призначення навчальної дисципліни

Фармакологія – це наука, що вивчає взаємодію лікарських засобів з організмом людини. Дисципліна «Фармакологія та медична рецептура» обґрунтовує застосування лікарських засобів використовуючи знання класифікації, механізму дії, фармакологічних сумісностей, а також можливості розвитку ускладнень та побічних ефектів.

2.4. Мета вивчення дисципліни

Метою навчальної дисципліни є підготовка конкурентноспроможного, висококваліфікованого, компетентного фахівця, здатного вирішувати практичні проблеми і задачі у галузі охорони здоров'я із застосуванням положень теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук. Отримання студентами сучасних наукових знань щодо нових лікарських засобів, оволодіння основними термінами та поняттями фармакології, правилами виписування рецептів. Знання з фармакології та медичної рецептури є фундаментом для вивчення клінічних дисциплін.

2.5. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни «Фармакологія та медична рецептура» є:

- забезпечення досягнення майбутніми фахівцями якісно нового рівня у засвоєнні знань з фармакології та медичної рецептури, розуміння ними механізмів дії лікарських засобів, здатності обирати доцільний та необхідний шлях введення, вміння оцінити можливий розвиток побічних ефектів та проводити їх профілактику.

2.6. Формат навчальної дисципліни

Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

Під час сесії формат очний, у міжсесійний період – дистанційний.

2.7. Результати навчання

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки бакалавра технології медичної діагностики та лікування дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

- здатність навчатися та самонавчатися;
- здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою;
- здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;
- здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності;
- відповідально ставитися до завдань і обов'язків.;

Спеціальні (фахові):

- здатність оцінити місце події на наявність загроз власному життю і життю інших людей, виявити фактори, що впливають на стан та здоров'я пацієнтів та забезпечити власну безпеку;
- здатність прийняти рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію;
- здатність розраховувати дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту;

Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення дисципліни:

- знати і розуміти роль та обов'язки парамедика в системі екстреної медичної допомоги;
- знати і розуміти анатомію, фізіологію та інші фундаментальні медичні науки, що лежать в основі спеціалізації «Екстрена медицина», на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми;
- знати групову належність затверджених лікарських засобів, особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки, способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодію між собою, побічні ефекти, передозування та способи їх усунення, в т.ч. наркотиків;
- продемонструвати здатність використовувати належні комунікативні навички та поведінку з пацієнтом, його родиною, колегами та персоналом медичних закладів, у т.ч. однією із поширених європейських мов.

2.8. Обсяг та ознаки дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
лекції	20
практичні заняття	36
самостійна робота	49

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна\вибіркова
2021	1	2	223 «Медсестринство»	3,5	5	ПМК	Нормативна

2.9. Політика навчальної дисципліни

Положення про розробку силабусів навчальних дисциплін; Положення про дистанційне навчання, Положення про організацію освітнього процесу, Порядок ліквідації академічної заборгованості студентів, Положення про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти, Положення про порядок створення та організацію екзаменаційної комісії, Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях науково-педагогічних, Положення про порядок проведення практики студентів, Положення про порядок відпрацювання студентами пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять, Положення про перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці для студентів, Положення про академічну мобільність, Положення про диплом з відзнакою, Положення про внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти та ін.

2.10. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години, аудиторія	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль I. Загальна та спеціальна фармакологія							
Згідно розкладу	<p>Тема1. Вступ. Загальна рецептура. Загальна фармакологія.</p> <p>Загальна фармакологія. Предмет і завдання фармакології. Основні етапи її розвитку. Суть клінічної фармакокінетики, фармакодинаміки і фармакогенетики. Поняття про раціональну фармакотерапію. Ускладнення фармакотерапії та її типи.</p> <p>Взаємодія лікувальних засобів (фармацевтична, фармакокінетична, фармакодинамічна і фізіологічна).</p> <p>Побічна дія ліків (специфічна, токсична, алергійні реакції, порушення імунобіологічних властивостей організму, ідіосинкразія, медикаментозна залежність, синдром «відміни», явища абстиненції).</p> <p>Поняття про загальну рецептуру. Рецепт – визначення та структура. Форми рецептурних бланків. Різновиди лікарських форм. Правила виписування у рецептах.</p> <p>Рецепт. Тверді форми ліків. Вивчення форм рецептурних бланків згідно з чинним наказом і правилами оформлення рецептів на тверді форми ліків. Облік, правила зберігання та відпуску медикаментозних засобів.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 7-17	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

Згідно розкладу	<p>Тема 2. Застосування фармакологічних засобів, які впливають на ЦНС</p> <p>Засоби детримуючої дії: засоби для наркозу - ефір, фторотан, метоксифлуран, енфлуран, хлоретил, трихлоретилен для наркозу, азоту закис, циклопропан, тіопентал натрій, гексенал, кетаміну гідрохлорид, пропанідид, предіон для ін'єкцій, мідазолам, етомідат, натрію оксибутират. Загальна характеристика стану наркозу. Види та стадії наркозу. Особливості інгаляційного та неінгаляційного наркозу. Фармакотерапевтичні засоби для багатокомпонентного наркозу. Поняття про премедикацію. Клінічна фармакотерапія ускладнень під час наркозу. Ознаки токсичної дії. Лікування отруєнь.</p> <p>Етиловий спирт. Особливості фармакокінетики і фармакодинаміки. Застосування. Ознаки токсичної дії. Лікування гострого та хронічного (апоморфін, тетурам, «еспераль», метронідазол, нітрофурані та ін.).</p> <p>Наркотичні анальгетики. Механізм дії. Фармакологічні та побічні ефекти. Показання та протипоказання до застосування. Гостра інтоксикація, допомога. Ознаки хронічного отруєння (морфінізм), лікування.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 189-240	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу
-----------------	--	------------------------------	-------------	---------------	--	---	-----------------

Згідно розкладу	<p>Тема3. Фармакологічна характеристика лікувальних засобів, які впливають на периферичну нервову систему (аферентну іннервацію, еферентну іннервацію) Кластфікація, застосування препаратів, шляхи введення, показання, побічна дія. Холіноміметичні засоби. М-холіноміметики: пілокарпіну гідрохлорид, ацеклідін; М-, Н-холіноміметики прямої дії: ацетилхолін, карбахолін. Антихолінестеразні речовини: фізостигміну саліцилат, прозерин, галантаміну гідробромід, піридостигміну бромід, хінотилін, оксазил, аміридин, аміностигмін, армін. Адреноміметичні засоби. α-адреноміметики: мезатон, фетанол, нафтизин, санорин, галазолін; α, β-адреноміметики (норадреналін гідротартрат, адреналіну гідрохлорид, ефедрину гідрохлорид). β_1, β_2-адреноміметики: ізадрин, орципреналіну сульфат. β_2-адреноміметики: фенотерол, беродуал, сальбутамол, кленбутерол, сальметерол, тербуталін, гексопренальгін.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 155-189	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу
Згідно розкладу	<p>Тема 4. Фармакологія засобів, які впливають на функції органів дихання Класифікація засобів, що впливають на функції органів дихання. Клінічні аспекти. Стимулятори дихання.Застосування їх при різних видах асфіксії. Порівняльна характеристика дихальних аналептиків за механізмом дії, швидкості та тривалості ефекту.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 257-269	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	<p>Протикашльові засоби: кодеїну фосфат, етилморфіну гідрохлорид, естоцин, глауцину гідрохлорид, бронхолітин, ледин, лібексин, тусупрекс, бутамірату цитрат, бенпроперин, бітіодин. Механізм протикашльової дії окремих препаратів. Застосування. Побічні ефекти.</p> <p>Відхаркувальні засоби. Секретомоторні: настій трави термопсису, настій кореня алтею, мукалтин, корінь солодки, гліцерам, відвар кореневища з корінням синюхи, кореневища з корінням оману, настій листя подорожника великого, бронхікум, відвар листя мати й мачухи, настій трави чебрецю, пертусин, настій плодів анісу, трави материнки, трави фіалки, бруньок соснових, терпінгідрат, натрію і калію йодид.</p> <p>Муколітичні засоби: ацетилцистеїн, мукодин, бромгексин, амброксол (лазолван), натрію гідрокарбонат, трипсин, хімотрипсин, куросурф. Класифікація. Механізм дії окремих препаратів. Застосування. Побічні ефекти.</p> <p>Засоби, які використовуються при набряку легень: натрію нітропрусид, маніт, сечовина, фуросемід, бензогексоній, пентамін, етиловий спирт, антифомсилан, дроперидол, еуфілін, глюкокортикоїди, строфантин, корглікон. Механізм дії окремих препаратів.</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

Згідно розкладу	<p>Тема5. Засоби, що впливають на функцію ССС.</p> <p>Серцеві глікозиди: механізм дії. Залежність фармакокінетики від особливостей структури серцевих глікозидів. Лікувальна тактика глікозидотерапії: дозування у віковому аспекті. Синдроми інтоксикації серцевими глікозидами, їх профілактика та лікування. Клінічні рекомендації. Препарати вибору при гострій серцевій недостатності. Препарати вибору при хронічній серцевій недостатності. Залежність шляху введення серцевих глікозидів від їх полярності.</p> <p>Неглікозидні кардіотонічні засоби.</p> <p>Засоби, які застосовують при недостатності вільцевого кровообігу. Принципи фармакотерапії при недостатності вільцевого кровообігу. Засоби для зняття нападів стенокардії (валідол, нітрогліцерин). Механізм дії. Шляхи введення. Особливості дії препаратів нітрогліцерину пролонгованої дії (сустанг, нітронг, тринітролонг, ізосорбіт тринітрат, молсидомін). Засоби для профілактики нападів стенокардії (анаприлін, верапаміл, ніфединін, аміодарон, диліпіридамомол, папаверин, карбокромен, но-шпа). Застосування. Побічна дія.</p> <p>Протиаритмічні засоби: застосування та класифікація засобів при тахі- та брадиаритміях.</p> <p>Фармакологія засобів, які впливають на тонус судин, регулюють водно-сольовий обмін і кислотно-лужну рівновагу</p> <p>Нейрогуморальна регуляція судинного тону і шляхи фармакологічної корекції її порушень.</p> <p>Антиангінальні засоби: класифікація,</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 269-293	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу
-----------------	---	------------------------------	-------------	---------------	---	---	-----------------

	застосування основних препаратів, механізм дії, показання до застосування, основні побічні ефекти та шляхи їх подолання. Застосування нітрогліцерину для профілактики та лікування стенокардії. Пролонговані форми нітрогліцерину. Застосування інших груп антиангінальних засобів при розвитку резистентності до групи нітратів. Основні етапи надання першої медичної допомоги при розвитку гострого інфаркту міокарда.						
Згідно розкладу	<p>Тема 6. Засоби, що впливають на функції органів травлення, крові, тонус та скоротливу активність міометрію.</p> <p>Засоби, які використовують при недостатній секреції залоз шлунка (гістамін). Засоби замісної терапії (сік шлунковий натуральний, кислота хлоридна розведена, пепсин, ацидин-пепсин).</p> <p>Засоби, які застосовують при надмірній секреції залоз шлунка (М-холіноблокатори, блокатори H₁-гістамінових рецепторів (ранітидин, циметидин, омепразол, антацидні засоби).</p> <p>Механізм дії окремих груп засобів.</p> <p>Застосування окремих препаратів (атропіну сульфату, препаратів беладонни, скополаміну, платифіліну, метацину, гастроципіну, ранітидину, циметидину, магнію оксиду, алюмінію гідрооксиду, “Альмагелю”, натрію гідрокарбонату). Побічні ефекти.</p> <p>Застосування фітопрепаратів при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки (чистотіл, звіробій, ромашка, деревій, насіння льону тощо).</p> <p>Жовчогінні засоби. Засоби, що посилюють</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 313-325 343-357	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу

<p>утворення жовчі (кислота дегідрохолева, “Алохол”, “Холензим”, оксафенамід, нікотин, фітопрепарати (безсмертник, кукурудзяні приймочки, шипшина). Засоби, що сприяють виходу жовчі з жовчного міхура (М-холіноблокатори, спазмолітики міотропної дії: магнію сульфат, пітуїтрин для ін’єкцій, папаверин).</p> <p>Засоби, які призначають у разі порушення секреторної функції підшлункової залози. Використання панкреатину, панзинорму, фесталу, креону при хронічному панкреатиті. Механізм дії М-холіноблокаторів, антацидних засобів та контрикалу при гострому панкреатиті.</p> <p>Проносні засоби. Сольові проносні (магнію сульфат, натрію сульфат), механізм дії. Застосування. Олія рицини, механізм дії, застосування. Фенолфталеїн, ізафенін, антраглікозиди, механізм дії, застосування.</p> <p>Засоби, що впливають на систему крові. Класифікація. Стимулятори еритропоезу (залізо відновлене, заліза лактат, ферковен, ферамід, фероцирон, ферокаль, фероплекс, фербітол, ферум-лек, коамід тощо). Побічні ефекти.</p> <p>Засоби, які використовують для лікування мегалобластної анемії: ціанокобаламін, фолієва кислота. Застосування.</p> <p>Стимулятори лейкопоезу (пентоксил, натрію нуклеїнат). Застосування.</p> <p>Засоби, що впливають на тромбоутворення. Гемостатики (вікасол, препарати кальцію, тромбін, фібриноген, свічки антисептичні біологічні, губка гемостатична.</p>						
--	--	--	--	--	--	--

	Класифікація речовин, що впливають на тонус і скоротливу діяльність матки. Механізм дії окситоцину на міометрій. Побічні ефекти, протипоказання до застосування. Особливості дії пітуїтрину та гіфотоцину. Застосування М-холіноблокаторів і спазмолітичних засобів міотропної дії.						
Згідно розкладу	<p>Тема 7. Застосування гормональних та вітамінних препаратів</p> <p>Гормональні препарати, їхні синтетичні аналоги та антагоністи.</p> <p>Фізіологічне значення гормонів гіпофіза, щитоподібної залози, підшлункової залози, кори надниркових залоз, статевих залоз. Препарати гормонів передньої частки гіпофіза (кортикотропін, гонадотропін, соматотропін, лактин, тиротропін). Застосування.</p> <p>Препарати гормонів задньої частки гіпофіза. Вплив на матку окситоцину та пітуїтрину. Застосування. Шляхи введення. Застосування адіурекрину при нецукровому діабеті.</p> <p>Препарати гормонів щитоподібної залози (тиреоїдин, трийодтиронін, левотироксин-натрій), застосування, побічні ефекти.</p> <p>Інсулін. Вплив на вуглеводний обмін. Препарати інсуліну пролонгованої дії. Принципи дозування та застосування при цукровому діабеті. Синтетичні гіпоглікемічні засоби (бутамід, букарбан, манініл, глібенкламід, глібутид). Принципи дії, застосування.</p> <p>Значення глюкокортикоїдів (преднізолон, дексаметазон), вплив на обмін речовин в організмі. Основні властивості (протизапальна,</p>	Лекції/ <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 366-399	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу

	<p>протиалергійна, імунодепресивна. протишокова та антитоксична). Показання та протипоказання до застосування. Побічні ефекти, заходи щодо запобігання їм.</p> <p>Вітамінні препарати. Значення вітамінів, джерела одержання, загальні показання та протипоказання до застосування. Класифікація. Препарати водорозчинних вітамінів (тіаміну бромід, рибофлавін, піридоксину гідрохлорид, кислота нікотинова, ціанокобаламін, кислота фолієва, кислота аскорбінова, рутин). Вплив вітамінів комплексу В на нервову систему, процеси травлення, кровотворення.</p> <p>Застосування окремих препаратів. Вплив кислоти аскорбінової на окисно-відновні процеси та проникність стінки кровоносних судин. Практичне застосування. Рутин, властивості, застосування.</p> <p>Препарати жиророзчинних вітамінів (ретинолу ацетат, ергокальциферол, токоферолу ацетат, вікасол). Вплив ретинолу на сітківку ока, шкіру та слизові оболонки. Застосування. Вплив ергокальциферолу на обмін кальцію і фосфору. Застосування. Вплив філохінонів (вітаміну К) на згортання крові. Вікасол. Застосування. Токоферол. Біологічне значення. Властивості. Застосування.</p>						
Згідно розкладу	<p>Тема 8. Антисептичні та дезінфікуючі засоби</p> <p>Загальна характеристика протимікробних і протипаразитарних засобів, їхнє значення для профілактики та лікування різних інфекційних захворювань. Бактеріостатична та бактерицидна дія. Класифікація протимікробних засобів. Антисептичні та дезінфікуючі засоби, їхня</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 55-76	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу

	<p>загальна характеристика. Вимоги до антисептичних засобів, класифікація.</p> <p>Галогени та галогеновмісні сполуки (хлорне вапно, хлорамін Б, йодонат, розчин Люголя, йоддицерин, розчин йоду спиртовий).</p> <p>Протимікробні властивості сполук Хлору та Йоду. Застосування окремих препаратів.</p> <p>Антисептики ароматичного ряду (фенол чистий, іхтіол, дьоготь, мазь Вількінсона, лінімент за Вишневським). Особливості протимікробної дії та застосування.</p> <p>Антисептики аліфатичного ряду (спирт етиловий 70°, 90°, 95°, розчин формальдегіду).</p> <p>Протимікробні властивості, застосування.</p> <p>Група барвників (діамантовий зелений, метиленовий синій, етакридину лактат).</p> <p>Особливості дії та застосування.</p> <p>Окисники (калію перманганат, розчин перекису водню). Механізм протимікробної дії та застосування.</p> <p>Похідні нітрофурану (фурацилін, фуропласт, ліфузоль). Основні властивості, застосування.</p>						
Згідно розкладу	<p>Тема9. Хіміотерапевтичні засоби</p> <p>Хіміотерапевтичні засоби. Відмінність їх від антисептичних. Основні принципи хіміотерапії.</p> <p>Антибіотики — загальна характеристика, класифікація (пеніциліни: бензилпеніциліну натрієва сіль, бензилпеніциліну калієва сіль, біцилін-5, ампіцилін, оксацилін, амоксицилін, ампіокс, ампіокс-натрій; цефалоспорини: цефазолін, цефалексин, цефуросим, цефіксим, цефотаксим, цефепим; макроліди та азаліди; тетрацикліни; аміноглікозиди; хлорамфеніколи;</p>	Лекція/ <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 76-113	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу

	<p>фторхінолони). Біологічне значення антибіозу. Механізм і спектр протимікробної дії антибіотиків. Поняття про основні та резервні антибіотики.</p> <p>Препарати бензилпеніциліну. Спектр і механізм їхньої протимікробної дії, застосування, побічні ефекти та принципи запобігання їм. Препарати бензилпеніциліну пролонгованої дії.</p> <p>Напівсинтетичні пеніциліни.</p> <p>Спектр протимікробної дії і застосування цефалоспоринів.</p> <p>Властивості і застосування макролідів та азалідів (еритроміцин, олеандоміцин, спіраміцин, рокситроміцин, кларитроміцин, азитроміцин).</p> <p>Спектр протимікробної дії.</p> <p>Тетрацикліни (тетрациклін, окситетрациклін, доксициклін, метациклін). Механізм і спектр протимікробної дії. Побічні ефекти.</p> <p>Аміноглікозиди (стрептоміцину сульфат, гентаміцину сульфат). Механізм і спектр протимікробної дії, застосування, побічні ефекти.</p> <p>Хлорамфеніколи (левоміцетин). Спектр протимікробної дії. Застосування. Побічні ефекти.</p> <p>Сульфаніламідні препарати .</p>						
Згідно розкладу	<p>Тема1. Загальна рецептура. Тверді та м'які лікарські форми.</p> <p>Рецепт. Тверді форми ліків. Вивчення форм рецептурних бланків згідно з чинним наказом і правилами оформлення рецептів на тверді форми ліків. Облік, правила зберігання та відпуску медикаментозних засобів. Оформлення вимог на ліки для стаціонарів. Складання рецептурних</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 7-15	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Розв'язати тести Виписати препарати у	7 балів	Згідно розкладу

	<p>приписів на тверді форми ліків. Ознайомлення з м'якими формами ліків. Розрахунки доз і концентрацій. Складання рецептурних приписів на м'які форми ліків.</p>				рецептах		
Згідно розкладу	<p>Тема 10. Солі лужних та лужноземельних металів. Глюкоза. Лікування гострих медикаментозних отруень Солі лужних і лужноземельних металів. Солі Натрію, фізіологічне значення. Натрію хлорид. Застосування. Солі Калію. Вплив на функцію нервової системи, серця. Застосування калій хлориду. Препарати Калію (панангін, аспаркам), використання. Солі Кальцію. Фізіологічне значення. Препарати Кальцію. Шляхи введення. Застосування. Солі Магнію. Залежність фармакологічної дії солей Магнію від шляхів введення. Застосування. Медикаментозне отруєння. Основні принципи лікування гострих отруєнь ліками та отрутами. Заходи щодо запобігання всмоктуванню в разі гострого отруєння ліками та отрутами, максимальне видалення їх з організму. Застосування антидотів, функціональних антагоністів, стимуляторів фізіологічних функцій. Застосування засобів невідкладної допомоги в разі пригнічення дихання, колапсу, гострої серцевої недостатності, спазму бронхів.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 399-408 427-434	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу
Згідно розкладу	<p>Тема2. Рідкі лікарські форми. Лікарські форми для ін'єкцій. Рідкі форми ліків. Розрахунки доз і концентрацій. Складання рецептурних</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 15-17	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	7 балів	Згідно розкладу

	<p>приписів на рідкі форми ліків. Ін'єкційні форми ліків в ампулах і флаконах. Методи стерилізації. Ін'єкційні форми ліків в ампулах і флаконах. Правила виписування ін'єкційних форм ліків у рецептах.</p>				<p>Підготувати презентацію. Розв'язати тести</p>		
Згідно розкладу	<p>Тема 3. Лікарські засоби, що впливають на ЦНС. Класифікація, фармакодинаміка та фармакотерапія засобів, що впливають на ЦНС (засобів для наркозу, снодійних, спирту етилового, протипілептичних, протипаркінсонічних). Принципи фармакотерапії при отруєнні засобами, що пригнічують функцію ЦНС. Виписування рецептів, розв'язування проблемних і ситуаційних задач. Робота з довідковою літературою.</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Інструкції до практичних занять</p>	1, с. 206-240	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах</p>	7 балів	Згідно розкладу
Згідно розкладу	<p>Тема 4. Психотропні засоби Класифікація, фармакодинаміка та фармакотерапія анальгетичних засобів. Принципи надання допомоги при отруєнні. Правила безпечного зберігання препаратів. Виписування рецептів, розв'язування проблемних і ситуаційних задач. Робота з довідковою літературою. Психотропні засоби. Психомоторні стимулятори. Класифікація, фармакодинаміка та фармакотерапія. Правила безпечного зберігання препаратів. Виписування рецептів, розв'язування проблемних і ситуаційних задач. Робота з довідковою літературою.</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Інструкції до практичних занять</p>	1, с. 240-257	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах</p>	7 балів	Згідно розкладу

Згідно розкладу	<p>Тема 5. Наркотичні та ненаркотичні анальгетики</p> <p>Анальгетичні засоби. Наркотичні анальгетики (морфіну гідрохлорид, омнопон, промедол, фентаніл, трамадол, естоцин, пентазоцин, буторфанол). Загальна характеристика. Механізм дії. Морфін, вплив на ЦНС, органи травлення. Застосування. Препарати опію. Омнопон, особливості дії. Синтетичні замінники морфіну: промедол і фентаніл, особливості дії. Застосування фентанілу для нейролептаналгезії. Таламонал. Анальгетики змішаного механізму дії (трамадол). Механізм дії. Відмінність їх від опіюїдних анальгетиків.</p> <p>Ненаркотичні анальгетики (анальгін, антипірін, кислота ацетилсаліцилова, фенацетин, парацетамол, кетанов, панадол, вольтарен, напроксен, диклофенак натрію, седалгін). Загальна характеристика. Механізм болезаспокійливої, протизапальної та жарознижувальної дії. Особливості застосування окремих препаратів. Побічні ефекти, заходи щодо запобігання виникненню їх.</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 227-240	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувти презентацію Розв'язати тести	7 балів ІДРС4 бали	Згідно розкладу
Згідно розкладу	<p>Тема 6. Засоби, що впливають на аферентну інервацію</p> <p>Лікарські засоби, що діють переважно в ділянці аферентних нервів. Класифікація речовин, що діють переважно в ділянці аферентних нервів. Порівняльна характеристика місцевоанестезувальних засобів, застосування їх для різних видів місцевої анестезії.</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 155-168	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу

	Ускладнення при застосуванні окремих місцевоанестезувальних засобів, їх профілактика і принципи надання допомоги. Застосування в'язучих, адсорбувальних, обволікальних, подразнювальних засобів. Виписування рецептів на основні засоби. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.						
Згідно розкладу	Тема 7. Засоби, що діють в ділянці холінергічних синапсів Лікарські засоби, що діють переважно в ділянці еферентних нервів. Класифікація речовин. Холінергічні засоби. Класифікація і порівняльна характеристика засобів, що діють на холінергічні синапси еферентної іннервації. Правила безпечного та ефективного їх застосування. Засоби невідкладної допомоги. Правила зберігання. Виписування рецептів. Розв'язування фармакологічних, проблемних і ситуаційних задач.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 168-189	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести	7 балів	Згідно розкладу
Згідно розкладу	Тема 8. Засоби, що діють в ділянці адренергічних синапсів Адренергічні засоби. Класифікація і порівняльна характеристика адренергічних засобів. Правила безпечного та ефективного їх застосування. Засоби невідкладної допомоги. Правила зберігання. Виписування рецептів. Розв'язування фармакологічних, проблемних і ситуаційних задач.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 189-206	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу
Згідно розкладу	Тема 9. ПМК з модуля 1	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Варіанти тестових завдань (Edmodo)		Повторити теоретичний матеріал і тести	40 балів	Згідно розкладу

Згідно розкладу	<p>Тема 10. Лікарські засоби, що впливають на функції дихання та серцево-судинної системи</p> <p>Фармакодинаміка та фармакотерапія аналептичних засобів. Особливості дії. Застосування окремих препаратів. Використання при гострих отруєннях і захворюваннях у разі порушення функції органів дихання. Засоби невідкладної допомоги в разі нападів бронхіальної астми, астматичного статусу та набряку легень Розв'язування задач проблемного характеру. Виписування рецептів. Кардіотонічні засоби. Серцеві глікозиди (дигітоксин, дигоксин, целанід, адонізид, строфантин, корглікон). Рослини, що містять серцеві глікозиди. Вплив серцевих глікозидів на функцію серця. Механізм кардіотонічної дії. Застосування. Особливості введення з урахуванням кумулятивних властивостей. Протиаритмічні засоби (хінідин сульфат, новокаїнамід, лідокаїн, анаприлін, аміодарон, етмозин, калію хлорид, панангін, дизопірамід, аймалін, атропіну сульфат, ізадрин). Загальна характеристика. Класифікація. Особливості дії, застосування окремих препаратів. Лікарські засоби, які використовують при вінцевій недостатності. Класифікація, фармакодинаміка та фармакотерапія засобів, що використовуються при стенокардії та інфаркті міокарда. Засоби невідкладної допомоги при гострих нападах стенокардії та інфаркті міокарда. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування проблемних і ситуаційних задач. Антигіпертензивні та сечогінні засоби.</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 257-263 269-303	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести	7 балів	Згідно розкладу
-----------------	---	---	---------------------------------	--------------------------	--	---------	-----------------

	Класифікація, фармакодинаміка та фармакотерапія засобів, що використовуються при артеріальній гіпертензії. Засоби невідкладної допомоги при гіпертензивних кризах. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування проблемних і ситуаційних задач.						
Згідно розкладу	Тема 11. Лікарські засоби, що впливають на функції органів травлення Класифікація, основні питання фармакодинаміки, фармакокінетики, фармакотерапії речовин, що впливають на функції органів травлення. Побічні ефекти та заходи запобігання їм. Застосування окремих препаратів за певних патологічних станів. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 313-332	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу
Згідно розкладу	Тема 12. Лікарські засоби, що впливають на функцію крові, тонус і скоротливу активність міометрію. Лікарські засоби, що впливають на систему крові. Класифікація, основні питання фармакодинаміки, фармакокінетики, фармакотерапії речовин, що впливають на систему крові. Побічні ефекти та заходи запобігання їм. Застосування окремих препаратів за певних патологічних станів. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач. Лікарські засоби, що впливають на тонус і скоротливу діяльність матки. Класифікація, основні питання фармакодинаміки, фармакокінетики, фармакотерапії речовин, що впливають на тонус і скоротливу діяльність	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 351-357 343-347	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу

	матки. Побічні ефекти та заходи запобігання їм. Застосування окремих препаратів за певних патологічних станів. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.						
Згідно розкладу	<p>Тема 13. Вітамінні та гормональні препарати Гормональні препарати, їхні синтетичні аналоги. Основні питання фармакодинаміки, фармакокінетики і фармакотерапії гормональних препаратів. Застосування за різних патологічних станів. Небезпека самолікування та безконтрольного лікування цими препаратами. Виписування основних гормональних препаратів у рецептах. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.</p> <p>Вітамінні препарати. Основні питання фармакодинаміки, фармакокінетики та фармакотерапії вітамінних препаратів. Застосування за різних патологічних станів. Небезпека самолікування та безконтрольного лікування цими препаратами. Виписування основних вітамінних препаратів у рецептах. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 366-389 389-399	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу
Згідно розкладу	<p>Тема 14. Протиалергійні та протизапальні лікарські засоби Протиалергійні засоби. Класифікація. Основні питання фармакодинаміки, фармакокінетики та фармакотерапії протиалергійних засобів. Застосування при різних алергійних процесах. Побічні ефекти та профілактика. Виписування рецептів. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.</p> <p>Протизапальні засоби. Класифікація. Основні</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 413-424	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу

	питання фармакодинаміки, фармакокінетики та фармакотерапії протизапальних засобів. Застосування за різних запальних процесів. Побічні ефекти та профілактика. Виписування рецептів. Розв'язування фармакологічних і ситуаційних задач.						
Згідно розкладу	Тема 15. Антисептичні та дезінфікуючі засоби Антисептичні та дезінфікуючі засоби. Обговорення механізму та спектра дії антисептичних, дезінфекційних засобів. Їх класифікація. Отруєння солями важких металів і принципи надання допомоги. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування фармакологічних і проблемних задач. Робота з препаратами.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 55-76	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу
Згідно розкладу	Тема 16. Хіміотерапевтичні засоби Хіміотерапевтичні засоби. Антибіотики. Обговорення механізму та спектра дії антибіотиків, класифікація. Можливість ефективного та безпечного застосування. Обговорення ускладнень при застосуванні антибіотиків, їх профілактика. Методи розчинення антибіотиків і шляхи введення в організм. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування проблемних і ситуаційних задач. Сульфаніламідні засоби. Похідні нітрофурану і 8-оксихіноліну. Обговорення механізму та спектра дії сульфаніламідів, похідних нітрофурану та 8-оксихіноліну. Ускладнення та профілактика при їх застосуванні. Виписування рецептів на основні препарати. Розв'язування проблемних та ситуаційних задач.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 76-144	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах	7 балів	Згідно розкладу

Згідно розкладу	Тема 17. Солі лужних та лужноземельних металів. Глюкоза. Лікування гострих медикаментозних отруєнь Солі лужних і лужноземельних металів. Глюкоза. Значення солей лужних, лужноземельних металів, глюкози для організму людини. Використання ізотонічних і гіпертонічних розчинів. Шляхи введення солей Кальцію в організм. Виписування рецептів. Основні принципи лікування гострих отруєнь ліками та отрутами. Обговорення основних заходів щодо запобігання всмоктуванню в разі гострого отруєння ліками та отрутами, максимального видалення з організму, знешкодження отрути та послаблення її дії за допомогою функціональних антагоністів та антидотів. Характеристика засобів невідкладної допомоги в разі пригнічення дихання, колапсу, гострої серцевої недостатності і спазму бронхів. Шляхи введення.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Інструкції до практичних занять	1, с. 399-408 427-434	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Розв'язати тести Виписати препарати у рецептах		Згідно розкладу
Згідно розкладу	Тема 18. ПМК з модуля 2	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Варіанти тестових завдань (Edmodo)		Повторити теоретичний матеріал і тести	40 балів	Згідно розкладу

2.11. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Фармакологія та медична рецептура» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної дисципліни, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і

практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «добре» – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «задовільно» – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Фармакологія та медична рецептура»

Модуль I								ІДРС	ПМК	Сума
Поточне тестування та самостійна робота										
ЗМ 1		ЗМ 2						4	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	7	7	7	7			
60										

Модуль II								ІДРС	ПМК	Сума
Поточне тестування та самостійна робота										
ЗМ 3			ЗМ 4		ЗМ 5			4	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	7	7	7	7			
60										

Примітка: T1, T2...T8 – тема програми, ПМК – підсумковий модульний контроль

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
--------------------	-------------	------------------------	------------------------

Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

2.12. Рекомендована література

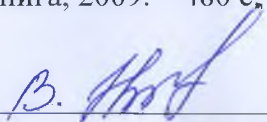
Базова:

1. Фармакологія: підручник / І.В. Нековаль, Т.В. Казанюк. – 5-е вид., виправл. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 520 с.
2. Основи фармакології з рецептурою : підручник / М.П. Скакун, К.А. Посохова. – 3-тє вид., без змін. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 604 с.

Допоміжна:

1. Казанюк Т.В., Нековаль І.В. Основи фармакології та загальної рецептури. – К.: Здоров'я, 2012. – 240 с.
2. Казанюк Т. В. Практикум з фармакології. – К.: Здоров'я, 2010. – 260 с.
3. Фармакологія. Підручник для студентів стоматологічних факультетів / Чекман І. С., Бобирьов В. М., Горчакова Н. О. та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 480 с.

Викладач

(підпис)